

- N:o 12, om ändring i Kongl. förordningen den 26 Oktober 1858 angående gemensamma andaktsöfningar;
 N:o 13, angående ändring i 16 Kap. 5 och 13 §§ i Jordabalken;
 N:o 14, angående jordegares förmånsrätt till landbos lösören;
 N:o 15, angående villkoren för utmätning af växande gröda;
 N:o 16, angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin;
 samt
 N:is 17 och 18, angående statsregleringen.

§ 14.

Protokollsutdrag öfver de under denna dags sammanträde fattade beslut justerades.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{1}{4}$ 10 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Tisdagen den 14 Maj.

Kl. 6 e. m.

§ 1.

Upplästes och godkändes protokollet för den 6 uti denna månad.

§ 2.

Föredrogs ånyo Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 26, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummas utgörande.

Med anledning af Utskottets förslag under *punkten 1* yttrade

Herr Rylander: Då, vid behandlingen af denna fråga under sammanträdet sistlidne Söndag, åtskillige talare uttryckte den åsigt, att ringa olägenhet skulle förorsakas deraf, i fall man genast tillämpade beslutet om förhöjning uti bränvinstillverkningsafgift, så får jag emot denna åsigt nedlägga min allvarligaste protest, då jag hyser den bestämda öfvertygelse, att ett dylikt beslut skulle blifva ytterst olycksbringande till sina följder. En del bränvinstillverkare hafva redan, enligt hvad man med stor visshet kan antaga, på förhand bortslutat sin afverkning, och dessa skulle genom ett sådant påbud, som nu påyrkas, tillfogas förluster, som säkerligen för många af dem blifva rent af ruinerande. Vidare tillåter jag mig påpeka

en annan sida af saken, och den är, att flere bränvinstillverkare, hvilka, på grund af den författning i ämnet, som trädde i kraft från och med detta års början, redan anmält sig till bränvinsbränning för återstående delen af året, och derå erhållit Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes såväl tillstånd till bedrivande af tillverkningen, som äfven uträkning å den afgift som derför skall erläggas, skulle genom den nu föreslagna förändringen nödgas underkasta sig flera onödiga besvär och utgifter, då de redan en gång förut gått i författning om vidtagande af alla de förberedande åtgärder, som påkallas för handteringens bedrivande. — Jag hemställer således, om det af Utskottet föreslagna sättet till bevillingens förhöjande är billigt och rättvist; och då jag för min del hyser härom en motsatt tanke, vill jag reservera mig mot godkännande af hvad Utskottet härutinnan föreslagit.

Herr A. A. Anderson: I likhet med den föregående talaren kan icke heller jag gilla det förslag Bevillnings-Utskottet nu framställt, ty jag anser det vara i högsta grad obilligt, ja orätt, att den beslutade förhöjningen af skatten skulle inträda redan under detta år, då de bränvinsbrännare, som under förlidne vinter begagnat sig af hela den medgifna tiden, blefve oskäligt gynnade mot dem, som endast begagnat en månad och uppskjutit bränvinsbränningen under de återstående tvenne månaderna till hösten. Vi behöfva blott betänka att, enligt gällande författning, bränvinstillverkare har rätt att under 3 månader, hvilka han kan utvälja bland 5, tillverka sin vara mot en skatt af 60 öre per kanna, men att han nu blir beröfvad denna rättighet, hvilket våldförande af hans rätt kan för mången blifva ytterst kännbart. Den, som redan fått uträkning på den skatt han för året skall utgöra, har svårt att finna anledning i den förhöjning, som påföres honom under ett och samma skatteår, och då jag anser ett dylikt förfarande icke stå i öfverensstämmelse med grundlagarne, så finner jag naturligtvis i och med detsamma mig icke kunna godkänna detsamma, hvarföre, och då jag nu yrkar afslag å den föredragna punkten, jag anhåller det Kammarens Herrar ledamöter måtte noga öfverväga och behjerta detta för en stor del af vår landtmannabefolkning så ytterst viktiga ärende.

Herr Grefve Posse: Genom bifall till Stats-Utskottets Memorial N:o 98 har Kammarerna redan beslutat, att den vid innevarande riksdag beslutade förhöjning i tillverkningsavgiften för bränvin skall, såsom tilläggsavgift till den nu gällande, jemväl för innevarande år utgöras, och då nu derföre endast fråga kan uppstå om sättet för denna tilläggsavgifts utgörande, så inskränker jag mig, vid sådant förhållande, helt enkelt dertill att yrka bifall å nu föredragna punkt.

Herr Ola Jönsson: Då Stats-Utskottets Memorial N:o 98 här till handläggning förevar, begärde jag icke ordet, då så många talare derför utan yttrade sig i ämnet, men då frågan nu åter här förekommer, önskar jag att i korthet derom få yttra några ord. Såsom Herrarne förut hafva sig bekant, har jag, då fråga här förevar om förhöjning af bränvinsskatten äfvensom om högre tullavgift å här nedan anförda artiklar, motsatt mig

all dylik förhöjning, hvilken jag anser orättvis, och då jag tror att den brist, som förefinnes, bättre bör fyllas genom direkt beskattning, men då Riksdagen nu redan beslutat en dylik förhöjning, så kan någon förändring ej vidare fås i detta beslut, utan är nu frågan endast om huru det bör tillämpas. Jag medgifver att jag röstat för det beslut Utskottet i första punkten föreslår, ty jag anser det vara en vinst både för producenten och landet, att den högre skatten å bränvinstillverkningen redan i år kommer att utgå. Beträffande deremot högre tullsatser å kaffe och socker, så hade jag trott att beslutet härom icke borde blifva gällande äfven för detta år, men då man påstått, att det vore inkonsequent att tillämpa förhöjningen i det ena men icke i det andra fallet, då densamma egentligen vore beroende på ett och samma beslut, så har jag röstat för att äfven denna förhöjning må nu genast, så fort ske kan, sättas i verket. Må det ursäktas mig att jag sålunda på detta sätt yttrar mig om en punkt, som ännu icke är fördragen, men jag gör det för att sedermera icke vidare behöfva härom begära ordet. Äfven har jag röstat för tillämpningen af de högre tullsatserna redan i år af det skäl, att fördelen af lägre tullsatser icke kommer allmänheten, utan endast importören, till godo, och då frågorna härom nu redan utgöra Riksdagens beslut, hvilka icke kunna upprifvas, så kan jag icke annat än yrka bifall till såväl första punkten i fråga om den förhöjda bränvinsskattens utgörande äfven detta år, som till de i andra och tredje punkten föreslagna förhöjda tullsatserna å artiklarne bränvin, sprit, kaffe, kakao, socker och tobak m. m.

Herr Kallstenius: Utan att hysa den ringaste förhoppning att kunna ändra Kammararens en gång i dessa ämnen fattade beslut, så har jag dock ansett det vara min pligt, helst jag icke kan deltaga i det koketteri, som här på sednare tider visat sig att efteråt komma med en reservation mot ett beslut, man må nu hafva deltagit i detsamma eller icke, att nu begagna min lagliga rätt att tillkännagifva, det jag icke på ringaste sätt kan gilla Utskottets hemställen i denna punkt, utan att jag för min del finner mig föranlåten instämma med de tvenne talare, som här först uppträdde efter föredragningen af nu ifrågavarande Betänkande.

Herr Johannes Andersson: För min del kan jag icke gilla någon förhöjning i afgiften för bränvinstillverkningen, och ännu mindre att denna tillökning skulle tillämpas för det nu löpande året, ty det är alldeles icke rätt mot de mindre jordbrukarne, på samma gång som, enligt min åsigt, Statens inkomster derigenom komma att förminsas. Då härtill kommer den ytterligare beviljning folket nu nödgas åtaga sig för åstadkommande af vapenskattnen, så finner jag mig föranlåten instämma i Herr August Anderssons reservation, under beklagande att lagstiftningen i dessa ämnen nu tagit den vändning, som förevarande Betänkande utvisar.

Herr von Troil: De tvenne talare, som först uppträdde, hafva såsom skäl för afslag anført, att flere personer, som ännu utöfva bränvinbränning i höst, redan sig dertill hos Konungens Befallningshafvande anmält och redan också erhållit uträkning på skattebeloppet, allt efter hvad

den nu gällande förordningen härom stadgar. Jag vill visserligen icke bestrida, att så på ett eller annat håll kan hafva skett, men jag anhåller få fästa uppmärksamheten derpå, att den gamla författningen bjuder, det en livar, som vill utföva bränvinsbränning, skall derom hos vederbörande göra anmälan sex veckor före bränningstidens början, och att, om jag icke alltför mycket missminner mig, denna anmälningstid i den nu antagna författningen är inknappad till en månad; jag må bekänna det jag icke är fullt säker härpå, men jag tror förhållandet vara sådant jag nu sagt. Då tiden således är 6 veckor, är det föga troligt att många personer redan nu i Maj anmält sig att bränna under hösten, då de hafva så lång tid på sig, och de ännu icke med någon säkerhet kunna beräkna priset å de råämnena, som för dem blifva af nöden; men om ock en eller annan redan skulle hafva anmält sig, så är detta helt visst ett så enstaka och sällsynt undantagsfall, att det alldeles icke bör inverka på det beslut vi nu här hafva att fatta. Jag anser således för min del ganska riktigt, att den beslutade förhöjningen i bränvinsbränningsskatten genast träder i verksanhet, ty om man dermed dröjer till nästa år, så komma sannolikt att under höstens lopp hit införas dels massor af utländsk spannmål och framför allt Ryskt mjöl, dels stora quantiteter af utländskt bränvin, hvilket se-termera nästa år skulle, för erhållande af drawback, åter exporteras, hvarigenom Staten komme att lida en förlust af 10 öre per kanna. Då jag således anser det vara fullkomligt riktigt och med statsklokheten mest öfverensstämmande att beslutet nu genast träder i kratt, så får jag yrka bifall till punkten, så mycket heldre som Stats-Utskottets Memorial N:o 98 redan är af Första Kammaren godkändt.

Herr Wigardt: Ehuru jag voterat emot den förhöjda bränvins-skatten, då denna fråga här afgjordes, anser jag ändock att Bevillnings-Utskottets nu föreliggande Betänkande är ganska riktigt, såsom stödjande sig på ~~den~~ af Riksdagen redan godkända Stats-Utskottets Memorial i frågan, och att den föredragna punkten alltså nu bör bifallas. Detta är nödigt dels för att i möjligaste mätto söka förekomma en allt för stor import af spannmål från utrikes ort, hvarigenom landet skulle tillskyndas en dubbel förlust, och dels för att så fort som möjligt förskaffa tillgångar till de utgifter, som förestå Staten. Ett uppskof skulle möjligen kunna vara till vinst för en och annan enskild person, men Staten skulle derpå ofelbart blifva lidande, och af denna anledning yrkar jag bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan.

Herr Rylander: En talare här framför mig har nyss yttrat, att anmälningstiden skulle vara 6 veckor före den tid bränvinstillverkningen tager sin början; jag tager mig dock friheten erinra, att denna tid är bestämd till 1 månad, och att förordningen innehåller det anmälan skall ske sist inom en månad förut, till följd af hvilken ordalydelse intet hinder finnes att anmäla sig redan vid årets början, och att mången så gjort och gör, det är säkert. Såsom exempel härpå kan jag åberopa mig sjelf, som redan nu anmält mig, och jag får tillägga, att det icke är hvarken första eller enda gången jag gjort så. Jag hemställer huruvida en dylik rätt kan mig fräntagas och jag yrkar fortfarande afslag å punkten.

Herr Jöns Pehrsson: I denna fråga lärer väl icke någon rättelse vara att förvänta, då Riksdagen nu en gång antagit en sådan hållning, att den icke vidare synes akta på hvad grundlagen bjuder och befaller. Jag kan dock icke stillatigande se alla dessa mått och steg utan att deremot nedlägga min allvarliga protest, och har denna, såsom jag nog kan föreställa mig, icke någon annan verkan, så må den åtminstone påminna Kammaren att för framtiden mera akta på hvad lagen föreskrifver än som hittills, ty jag tror att vi äro pligtige att hålla oss vid lagens bokstaf och icke tolka den hvar och en, snart sagdt, efter sitt eget tycke. Jag kan icke biträda Utskottets förslag och vill derföre reservera mig emot de beslut, som nu här komma att fattas.

Herr Friherre Alströmer: Jemte det jag påyrkar bifall till Utskottets hemställan, som är uppställd alldeles i öfverensstämmelse med Kammarens i ämnet förut fattade beslut, ber jag tillika få upplysa, det jag svårligen kan tro, att någon ännu anmält sig till idkande af bränvinsbränning under höstmånaderna, då en sådan anmälan behöfver inkomma blott 6 veckor före bränningstiden, och ingen väl ännu kan göra de beräkningar, hvarpå fördelen af en dylik näring bör grundas. Detta skulle vara sällsynta undantagsfall, och om sådana verkligen skulle hafva egt rum, så kunna de icke hafva annan påföljd än att, i fall någon icke vidare vill bränna under de vilkor, som hädanefter blifva stadgade, han då eger full frihet att afsäga sig denna rättighet, utan hinder af den tillåtelse-resolution han af vederbörande auktoritet må derå hafva erhållit, och att den, som fortfarande vill idka bränvinsbränning, må betala lösen för den förnyade uträkning af skattebeloppet, hvartill den nya förordningen gifver anledning.

Herr Friherre von Schulzenheim: Såsom jag förut haft äran här tillkännagifva, anser jag det vara hvarken nationalekonomiskt klokt eller principiellt riktigt att lägga skatt på näringarne, hvilka, enligt min åsigt, böra beskattas ensamt medelst konsumtionsskatter, lagda på de genom dem frambragta artiklarne. Denna accis bör läggas på bränvinet, på suparen, men icke på potatestunuan, ty just då träffar beskattningen dem, som dermed äro åsyftade. Regeringsformens 61 § säger tydligt, att bevillingarne skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevillingen af Riksdagen fastställd blifver, och då Konungen och Representationen tillsammans är den enda magt, som kan besluta ändring i så väl denna som andra grundlagsparagrafer, samt andemeningen dermed är, att några dylika ändringar, till förekommande af förhastade beslut, icke kunna ifrågakomma förr än efter tre års förlopp, så kan jag icke finna, att man nu är berättigad att tolka grundlagen så, att denna tolkning utgör en verklig ändring deri. Då paragrafen innehåller, att bevillingen skall utgå intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevillingen af Riksdagen blifvit fastställd, så kan det, efter mitt sätt att läsa paragrafen, icke vara annat än advokatur, en vådlig förvridning af meningen, att påstå att den ursprungliga bevillingen utgår, då den likväl blifvit i väsendtlig mån förhöjd.

Man har förändrat siffran från t. ex. en 3:a till en 5:a, men ändock påstår man, att en 3:a och en 5:a är detsamma, därför att 3:an alltid finnes kvar och inneslutes uti talet 5. Detta är en logik, som jag icke kan gå in på, och i fall man ville förfara fullt konsekvent, så kunde man med samma skäl, stödande sig på en dylik logik, besluta att förhöjningen skulle utgå retroaktivt, således äfven för dem som under årets lopp redan begagnat sin bränvinststillverkningsrätt. Men allt våldförande af den enskildes rätt kan jag icke gilla. Här finnes flere, som hafva Konungens Befallningshafvandes, å dess Herres och Konungs höga vägnar, utfärdade resolutioner på, att för detta år få tillverka bränvin på de vilkor som hittills funnits bestämda. Brytes nu detta tillstånd, så sker dem en stor orätt. Äfven på många andra sätt skulle, genom ett dylikt beslut, många enskilda gynnas, under det andras rättigheter särades. Så skulle t. ex. de, hvilka icke sålt sin vara utan gömt derpå, och således hafva sin sprit i behåll, nu kunna genast göra en ofantlig vinst på de andras bekostnad, ty om Herrarne behaga observera förhållandet på Stockholms börs under de sist förflutna dagarne, så har, sedan frågan om förhöjd beskattning å bränvinet, äfven för i år, kommit till tals, priset å denna vara, från och med sistlidne Tisdag intill denna dag, d. v. s. under 8 dagars tid, stigit med 14 öre på kannan, och således ser man att spelet redan är i gång. Men kan detta vara rätt? Kan det vara riktigt, att för en möjlig vinst af 4 å 500,000 R:dr bryta begreppen af rätt och orätt? Jag är öfvertygad om, att icke så är. Då vi nu hafva riksdag hvarje år; då nu endast 8 månader eller 240 dagar hinna förflyta från den ena riksdagens slut till den andras början; då vi redan beviljat så mycket vi ansett för Statens behof erforderligt, och då Riksgälds-kontoret erhållit i uppdrag att efter befogenhet och sig företeende omständigheter anskaffa hjälpmedel, så frågar jag, om det är skäl att fatta ett beslut, som, så att säga, straffar sig sjelft. Jag medger, att nöden bryter lag, och om stora och viktiga händelser inträffa, om nöden står för dörren, då skulle jag kunna förmå mig att skjuta å sido denna grundlag, hela samhällets grundval och fäste; då, men icke förr! Den dyrbaraste och viktigaste delen af våra grundlagar är väl, utan gensägelse, Tryckfrihets-förordningen, och tryckfriheten må väl med skäl anses såsom vår dyrbaraste rättighet; men om ett krig står för dörren och jag finner att tryckfriheten derunder missbrukades i ett eller annat hänseende, så skulle jag genast ropa: stryp tryckfriheten, förqväf densamma tills vidare, eller tag densamma i förvar till dess faran är förbi! — Men nu är icke någon sådan fara för handen, nu går allt sin jemna gång, och då kan det icke heller komma i fråga att göra någon inskränkning i grundlagens helgd. — Jag är icke bränvinsbrännare och har aldrig spekulerat i bränvinsaffärer, lika litet som jag, med Guds hjälp, hoppas hädanefter komma att befatta mig härmed, och jag tror mig därför om att helt opartiskt, helt och hållet oberörd af alla enskilda intressen, så i ena som andra fallet, kunna uttala min åsigt i detta ämne. För mig står högst och dyrbarast utaf allt grundlagens helgd, och jag beder eder, mine Herrar! allvarligt betänka, innan I fatten edert beslut, huruvida icke genom detsamma grundlagen blir för nära trädd eller ej. Jag för min del kommer att rösta mot Utskottets förslag, och om det bifalles, så

må de, som dertill röstat ja, äfven derför bära ansvaret, hvilket jag på intet sätt vill dela.

Herr Ribbing: Den fråga, som af den siste talaren företrüdesvis blifvit framhållen, eller den om grundlagsenligheten af det förslag Utskottet framlagt, var redan föremål för utförlig diskussion vid sammanträdet i Söndags afton, och jag trodde, uppriktigt sagdt, icke att den vidare skulle komma igen. Då så emellertid skett, må det tillåtas mig att derom yttra några ord. Jag tror att man skulle onödigtvis förspilla en dyrbar tid, i fall man, såsom den näst föregående talaren, gifver sig in på en mängd deklamationer af hvad som skulle ske och hvad man skulle tycka, om grundlagen eluderades eller suspenderades. Undersökningen häraf torde kunna lemnas, till dess man får se, huruvida den fråga och fara är för handen att nu violera åberopade 61 §: ty detta har den ärade talaren väl förutsatt, men ej visat. Betraktar man nu denna §, dels med hänsyn till de deruti begagnade ordalag, dels i sammanhang med de tre paragrafer, som föregå densamma, så finner man af dessa paragrafer, att Konungen för hvarje Riksdag skall uppvisa Statsverkets tillstånd i alla dess delar, till inkomster och utgifter m. m.; att, i sammanhang härmed, Konungen skall för Riksdagen framställa förslag rörande sättet att genom bevilningar fylla hvad Staten kan utöfver de ordinarie inkomsterna erfordra, samt att Riksdagen bestämmer hvad som skall i bevilning utgå. Sedan kommer 61 §, som säger: alla afgifter, som Riksdagen under de i föregående § nämnda titlar här beviljat, skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevilningen af Riksdagen fastställd blifver. I sammanhang med föregående paragrafer sedd tyckes således denna § otvetydigt innebära en garanti derför, att de åtagna bevilningarne icke skola kunna upphöra före den tid de lagligen böra gälla, d. v. s. att, sedan dessa utgifter en gång äro bestämda, eger icke Riksdagen rätt att genom något nytt beslut bestämma, att bevilningarne skola upphöra före utgången af det år, hvarunder den nya bevilningen lagligen blifver fastställd. Således förekommes härigenom all inskränkning i tiden hvarunder de äro gällande. Betraktar man derjemte sjelfva ordalagen, eller att "dessa afgifter skola utgöras intill slutet" etc., så innebära och utsäga dessa ord ju tydligen en motsats till, att de skulle kunna inskränkas, upphöra eller borttagas. Innehåller denna paragraf, att ifrågavarande afgifter skulle utgå oförändrade, eller något härmed likartadt, då hade Friherre von Schulzenheim rätt i sitt påstående, men nu står icke något dylikt i §:n, utan endast att afgifterna skola utgöras, d. v. s. icke upphöra eller förminsas. Nu har Bevillnings-Utskottet föreslagit, att förhöjningen skall utgå i form af en tilläggsafgift, och om detta af Riksdagen bifalles, så ställer sig frågan på följande sätt: hafva bevilningarne upphört att utgöras, derföre att man bestämmer en tilläggsafgift att, jemte dem, utgå? Härpå kunna vi svara ett obetingadt nej; Riksdagen har blott beslutat en förhöjning, en tillökning i bevilningen, och något förbud häremot finnes icke på något ställe i grundlagen. Derföre kunna vi ock helt och hållet spara på eller hålla inne med allt tal om grundlagens skjutande å sido i detta fall, ty här är icke fråga om hvarken att tumma eller våldföra densamma.

Vidare har man talat om, huruvida det nu vore klokt eller icke att antaga den föreslagna åtgärden. Den ärade talaren har förklarar sig för den sednare åsigten och påstått, att under det man gynnade några få, skulle det stora flertalet blifva lidande. Men jag tror att, i fall man uppställer frågan riktigt, man bör komma till ett annat resultat. Hvilkas fördel åsyftar denna förhöjning? Jo, först och främst Statens, som behöfver större inkomster för att betäcka den brist, som uppstått i och för fyllandet af alla dess behof. Genom vidtagande af denna förhöjning redan i år skulle man vidare vinna ej allenast det ändamål att erhålla högre inkomst, utan äfven att förekomma en så stor bränvinsbränning och import i år mot en mindre skatt, att nästa års tillverkning derigenom betydligt nedginge i samma proportion. Derigenom skulle således icke den kasus kunna inträffa, att, genom import och förminskad bränvinstillverkning, Kronans vinst eller inkomst skulle nästa år förminskas i stället för att tillväxa. Hvad som åter är Kronans vinst är i och med detsamma *alla* de skattdragandes, då dessa annars på annat sätt finge fylla behofven. Men den föreslagna åtgärden medför vinst icke allenast för Kronan och på detta sätt äfven för de skattdragande, utan besparar derjemte äfven mera direkt de enskilda en obillig utgift. I fall den ifrågasatta förhöjningen i tullsats icke beslutas att, så fort ske kan, träda i verket, skall en ganska betydlig import och bränvinsproduktion nu genast komma att ega rum, så länge de lägre tullsatserna gälla. Deremot vågar jag påstå, att importörerna och producenterne nästa år komma att försälja sina varor efter de högre pris, hvartill de förhöjda tullafgifterna kunna berättiga, oaktadt de blifvit intagna eller producerade före de högre afgifternas tillämpning. Importörerna således äro de, som skulle vinna, men alla de andra, d. v. s. afnämarna af dessa varor, skulle ofelbart förlora. Men afnämarna äro *flere* än importörer och producenter.

Ingen kan högre än jag beklaga, att omständigheterna nu en gång äro sådana, att vi måste behöfva förorsaka dylika rubbningar i affärsförhållandena; men jag kan icke se annat, än att vi måste finna oss vid att bifalla hvad Utskottet föreslagit, synnerligast som det genom Riksdagens föregående beslut, i fråga om beloppet af det ifrågasatta statslånet, redan är så att säga af Riksdagen godkändt.

Herr Peter Andersson: Då jag vid sistlidne riksdag deltog i bestämmande af såväl bränvinsafgiften som tullsatserna för år 1867, kunde jag icke föreställa mig, att någon rubbning deruti skulle komma att ega rum under årets lopp, och jag tror, att knappast någon af Representationen, säkerligen ingen af Svenska folket i allmänhet hade aning om något dylikt. Också kan jag icke biträda det förslag, som Bevillings-Utskottet här afgifvit om den ökade bränvinsskattens och de förhöjda tullafgifternas tillämpning redan under innevarande år. Det skäl som härvid hufvudsakligen bestämt min uppfattning är, att en dylik åtgärd, enligt min fasta öfvertygelse, befinner sig i fullkomlig strid med grundlagens bud, och grundlagen vill jag, i hvad på mig ankommer, icke violera. Jag får därför på det kraftigaste protestera mot Bevillings-Utskottets här gjorda framställning och för öfrigt åberopa de skäl, Herr Friherre von Schulzenheim anförde, då han nyss hade ordet, och hvilka synas mig

särdeles talande. Af den mening jag sålunda uttalat följer, att jag icke kan godkänna Bevillnings-Utskottets Betänkande i dess nu föredragna del.

Herr Carl Ifvarsson: I likhet med Herr Ola Jönsson motsatte jag mig tillökningen i bränvinsskatten och de äskade tullförhöjningarne, då fråga derom förra gången förevar i Kammaren, men jag anser likväl, att man bör taga saken sådan den är. Sedan dess har genom allmän omröstning blifvit bestämdt, att förhöjning i tillverkningsafgiften för bränvin och i tullungälderna i vissa delar skall ega rum för nästa år. Nu är frågan, om Staten skall erhålla någon inkomst i följd af den beslutade förhöjningen eller icke. Frågan är, om man vill, att kapitalisten skall vara den enda, som har fördel af förhöjningen, hvilket skulle inträffa, om man icke ville tillämpa den nu. Frågan är med ett ord, om denne företrädesvis skall hafva rätt till inkomster eller Staten. Den som tror, att genom bibehållande af den lägre beskattningen å bränvinstillverkningen intill början af det kommande året, denna näringsgren skulle tillskyndas någon fördel, misstager sig säkerligen. Följden blefve endast den, att köp om bränvin afslutades på förhand, att kapitalisten anlätades om nödiga förlagsmedel och att tillverkaren nödgades sälja sitt bränvin till förläggaren mot lägre pris. Det är derföre såväl i Statens som i bränvinstillverkarens intresse, att den nu beslutade förhöjningen vinner tillämpning redan i år, och jag vill tillägga, att jag för min del alldeles icke kan finna, att en dylik åtgärd är på något sätt stridande mot grundlagen, ty, säge hvad man vill, kommer dock den gamla afgiften i allt fall att utgöras. Fördenskull anser jag också, att hvarken i ett eller annat afseende man bör draga sig tillbaka att sanktionera Utskottets förslag, och för min del godkänner jag hvad Utskottet hemställt såväl i denna del som i fråga om tullungälderna.

Herr Ola Månsson: Då jag icke kan biträda det beslut, hvori Bevillnings-Utskottet här stadnat och hvilket jag anser vara uppenbart stridande emot 61 § Regeringsformen, yrkar jag afslag å Betänkandet och instämmer i öfrigt med Friherre von Schulzenheim.

Öfverläggningen var slutad. Sedan Herr Talmannens proposition på bifall till förevarande förslag blifvit med ja och nej besvarad samt voteringsbegärts, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som bifaller, hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i första punkten af dess Betänkande N:o 26,

röstas ja;

Den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, är Utskottets hemställan i förevarande punkt af Kammaren afslagen.

Omröstningen, som i vanlig ordning verkställdes, utvisade, att 111 ledamöter röstat ja och 33 nej; och var alltså denna punkt af Kammaren bifallen.

Mot detta beslut reserverade sig Herrar *Johannes Andersson, Ola Månsson, Rylander* och *Anders August Anderson*.

Punkten 2.

Herr A. A. Anderson: Äfven mot denna del af Betänkandet har jag anmält min reservation. Jag anser det icke vara rättvist, att icke de beslutade tullförhöjningarne alla tillämpas på en gång. Utskottet tillstyrker att, hvad tullen å spritvaror beträffar, tilläggsafgifternas tillämpning skall ställas i sammanhang med promulgerandet af den nya förordningen angående bränvinstillverkningen. Men då denna kan komma att utfärdas sednare på året, kan ett dylikt beslut föranleda till införande i större mängd af utländsk vara, till men för den redan nog tryckta inhemska bränvinsindustrien. Att förekomma denna olägenhet har jag ansett det vara billigt och rätt, att, då, tyvärr, det lärer blifva beslutadt, att tullförhöjningen å alla här ifrågakomna artiklar skall tillämpas redan innevarande år, detta för dem alla bör ske lika tidigt. Af detta skäl kan jag derföre icke godkänna hvad här blifvit föreslaget, utan får jag hos Herr Talmannen anhålla om proposition derå att bestämmas måtte, att *alla* tilläggsafgifter skall utgöras från *en och samma* tid.

Herr Rylander:

Herr Friherre Alströmer: Med anledning af den siste talarens yttrande vill jag erinra derom, att i den redan beslutade första punkten förekommer en underdånig anhållan, att den nya förordningen angående villkoren för bränvinstillverkningen må utfärdas "så snart ske kan". Det är således all möjlig anledning antaga, att Kongl. Maj:t skall utfärda ifrågavarande författning samtidigt med kungörelsen om förhöjningen af tullarne i allmänhet. Följaktligen lärer Herr Rylanders anmärkning icke förtjena något afseende. Jag yrkar bifall.

Öfverläggningen var slutad; och Utskottets under denna punkt framställda förslag bifölls.

Punkten 3.

Herr A. A. Anderson: I öfverensstämmelse med hvad jag yttrat i min reservation anser jag, att ifrågavarande tilläggsafgifter icke böra utgå under innevarande år, emedan, såsom jemväl förut blifvit anfördt, ett dylikt beslut, enligt min öfvertygelse, icke låter förena sig med grundlagens föreskrift i detta fall. Jag anhåller derföre hos Herr Talmannen om proposition å afslag.

Vidare anfördes icke; och blef jemväl detta förslag af Kammaren bifallet.

Punkten 4.
Härvid yttrade

Herr Friherre Liljencrantz: En ärad ledamot af denna Kammare och jag hafva med den rätt, som en paragraf i arbetsordningen lennar åt hvarje medlem af Kammaren, som önskar framställa något ändringsförslag, tagit oss friheten att utdela ett sådant i afseende å fjerde punkten. Detta ändringsförslag innehåller ingenting annat, än att i stället för att vapenskatten redan under detta år skulle debiteras för att vid 1868 års upp-
bördsstämmor uppbäras, den skulle fördelas på tvenne år eller vid de under åren 1868—1869 infallande upp-
bördsstämmor. Sjelfva beloppet blir oförändradt, men en lättnad beredd de skattskyldige. Vi hafva nyss beslutat tillämpningen af de förhöjda tullsatserna redan under detta år. För artikeln socker uppkommer derigenom en förhöjning af 25 procent, för kaffe af 20 procent, för brännvin af $16\frac{2}{3}$ procent. Det synes då vara billigt, att äfven allmänna bevillningen höjes för hvardera året med enahanda belopp som tullsatserna, eller med 25 procent. Om Kammaren antager mitt förslag, blefve förhöjningen således lika för allmänna bevillningen och dessa artiklar. Jag anser dessutom, att det skulle vara ganska klokt att på detta sätt med ens afskåra möjligheten till eller åtminstone försvåra framläggande af förslag till utgörande af ytterligare en vapenskatt. De tillgångar den extra bevillningen och den ordinarie lenna torde ock vara tillräckliga att, med iakttagande af nödig sparsamhet, äfven bestrida kostnaden för anskaffningen af de vapen, som äro för landets försvar erforderliga. Och om nu beslutas, att den ifrågavarande vapenskatten skall utgöras under åren 1868 och 1869 är — jag upprepar det — icke troligt, att till nästa Riksdag framställning skall ske om utgående af ännu en vapenskatt.

På dessa skäl anhåller jag om bifall till mitt förslag, hvilket torde uppläsas.

Sedan det af Herr Friherre *Liljencrantz* och Herr *Bergström* afgifna ändringsförslaget blifvit uppläst, fortsattes överläggningen af

Herr Grefve *Posse*: Det är visserligen sannt, att vid denna riksdag Svenska Folket begagnat sin urgamla rätt att sig sjelf beskatta på ett sådant sätt, att det väl vore önskligt, om någon lättnad kunde det beredas, men den lättnad, som nu blifvit ifrågasatt, finner jag verkligen vara allt för obetydlig. Då jag förvandlar till siffror det förslag, som innefattas i amandementet, visar sig, att vapenskatten, enligt Bevillnings-Utskottets förslag, skulle utgöra för en fastighet, taxerad till 10,000 R:dr, 1 R:dr 50 öre, och jag vågar påstå, att för innehafvaren af en sådan fastighet det är likgiltigt, om han betalar på en gång 1 R:dr 50 öre eller 75 öre hvardera året. Om jag höjer denna summa till ett fastighetsvärde af 1,000,000, blir vapenskatten 150 R:dr, och för egaren af 1,000,000 kan det icke göra något, i fall han ger ut 150 R:dr på en gång eller i tvenne hälfter.

Jag anser således den lättnad, som man här vill åstadkomma, allt för ringa för att tagas i betraktande.

Den föregående ärade talaren har såsom motiv framkastat, att genom denna beskattnings fördelning man skulle, om icke afskära all möjlighet till, åtminstone försvåra utsigten att en följande riksdag vi skulle åtaga oss en ny bevillning för samma ändamål. Men jag tror, att vi alla i gemen och hvar och en för sig icke hafva af nöden att kringgärda oss med ett dylikt försigtighetsmått för att icke nästa år åtaga oss en bevillning, som icke behöfves. Men om förhållandena då äro sådana, att en ny vapenskatt är behöflig, om de politiska förvecklingarna då gestalta sig så, att vi måste anstränga våra yttersta krafter för att kunna försvara oss, torde Svenska folket eller dess representanter af ett sådant i år fattadt beslut icke finna sig förhindrade att då besluta, att vi skola värna vår sjelfständighet.

Jag finner alltså intet af de skäl, som blifvit åberopade till stöd för amandementet, vara sådant, att något afseende derå bör fästas; och jag föreställer mig, att Kammararen med godt samvete kan antaga Bevillnings-Utskottets förslag i denna del, hvilket jag yrkar.

Herr Medin: Då denna fråga förevar i Utskottet, motsatte jag mig i sjeliva saken icke det beslut hvartill Utskottet kommit, men i afseende å *fördelningen* af den särskilda beskattningen var jag af annan åsigt än majoriteten. Utskottet föreslår att vapenskatten skall utgå blott efter andra artikelns bevillning. Första artikeln vill jag naturligtvis icke göra delaktig i vapenskatten, men jag anser olämpligt, att hela bördan deraf skall trycka ensamt andra artikelns skattskyldige. Derföre var mitt yrkande i Utskottet, att denna beskattning skulle fördelas mellan andra och tredje artikeln. Jag har trott mig böra tillkännagifva den mening, som jag då uttalade. Jag har icke förändrat åsigt sedan dess. Jag erkänner villigt, att bland de 24 skatterubrikerna under tredje artikeln finnes en hel del, som svårigen kan bära förhöjd bevillning, men deremot gifvas många, som säkerligen hafva bättre tillfälle att bidraga till vapenskatten än flera bevillningshafvare efter andra artikeln. Om något detaljeradt förslag icke från annat håll blifvit framlagdt, skall jag derföre, innan proposition göres, uppgifva, hvilka poster, tillhörande tredje artikeln, jag anser böra deltaga i vapenskattens utgörande.

Herr Sandstedt: Herr Medin har uttalat just min åsigt. Äfven jag håller före, att både andra och tredje artikelns skattskyldige böra deltaga i den ifrågavarende beskattningen. Vid 1848 års riksdag, då krigsgården skulle utgöras, blefvo såväl första som andra och tredje artiklarne påförda skattebidrag för detta ändamål. Jag biträder likväl den mening, som den föregående talaren yttrat, att *första* artikeln nu icke bör ifrågakomma till förhöjd bevillning. Den *tredje* anser jag deremot böra deltaga i vapenskatten lika med den andra, och jag anhåller om proposition deraf.

Herr Friherre Alströmer: I afseende å det af Herr Friherre Liljencrantz framställda förslag har jag åtskilligt att anmärka. Mig förefaller det, att, om vapenskatten skulle fördelas på tvenne år, den mycket snarare kan komma att öfvergå till stadigvarande, än om den utgöres en-

dast för *ett* år och icke debiteras det följande. Jag är visserligen af samma åsigt som Grefve Posse, att Svenska Representationen icke skall undandraga sig en ny beskattning, som behofvet kräfver, men jag befarar, att, om den vi nu åtagit oss skulle utgå under 2 år, det otvifvelaktigt skall blifva lättare, att vid sidan af en ny beskattning låta en sådan jemförelsevis ringa skatt fortfara. Derföre tror jag ock, hvad Herr Friherre Liljencrantz' förslag beträffar — hvilket, efter hans förmenande, skulle leda till frigörelse för framtiden från en sådan skatt som nu är i fråga — att detsamma snarare skulle hafva en motsatt verkan.

Hvad åter vidkommer den af en annan talare och ledamot af Bevillnings-Utskottet gjorda framställningen, att till grund för vapenskattens utgörande äfven borde antagas tredje artikelns bevillning, torde han hemtat anledning till ett sådant yrkande af det Förhållandet, att 1848 års riksdag, då krigsgården beslutades, den påfördes äfven tredje artikeln. Men på den tiden var tredje artikelns bevillning inskränkt till få rubriker — egentligen var det karaktersfullmagter. *Nu* deremot tillhör denna artikel en mängd olika beskattningsföremål af sådan beskaffenhet, att de med största svårighet lämpa sig för en sådan beskattning. Bland dem förekommer t. ex. testamentsbevillningen. Om denna bevillning skulle deltaga i vapenskatten, finge beloppet balanseras i räkenskaperna ofta 10 à 12 år, innan det bidraget inflyter. Och ser man på summan, som skulle tillfalla budgeten, om tredje artikelns bevillning medräknades, blir den en sådan obetydlighet, fördelad på *alla* skattskyldige, att den föga förtjenar att tagas i betraktande. Vid sådant förhållande och då härtill komma flera skäl, hvilka icke behöfva upprepas, men dem hvar och en, som tager bevillningsförordningen i hand lätt kan inse, anser jag, att Bevillnings-Utskottets förslag bör af Kammaren godkännas utan förändring och således utan antagande af Herr Friherre Liljencrantz' amendement.

Herr A. A. Anderson: Jemte det jag villigt erkänner det välmenande i Herr Friherre Liljencrantz förslag, att vapenskatten skulle fördelas på tvenne år, anser jag mig böra redogöra för den åsigt, som i detta hänseende gjorde sig gällande i Bevillnings-Utskottet. Till en början var den meningen allmän, att den ifrågavarande skatten skulle debiteras 1868 och således utgå först 1869, men då man närmare tänkte efter, fann man, att medel till vapen behöfdes under nästkommande år och att således skatten måste utdebiteras redan det innevarande. Detta är anledningen, hvarföre Betänkandet i denna del erhållit det innehåll, som föreligger.

Hvad åter beträffar den af Herr Medin gjorda framställningen, att vapenskatten borde fördelas äfven på tredje artikeln, var äfven derom fråga i Bevillnings-Utskottet, men då man å ena sidan beräknade den lilla summa, som derigenom skulle inflyta, och å den andra det myckna besväret med utdebiteringen och uppbörden, ansåg man, att olägenheterna vore öfvervägande, ehuruval man erkände det rättvisa i åtgärden.

På grund af hvad jag sålunda anfört, kan jag för min del icke annat än tillstyrka bifall till Betänkandet i denna del. Jag tror, att Svenska Folket gerna skall se, att det får afbördas sig afgiften till vapen så snart som möjligt, föreställande jag mig dessutom, att vid en kommande riksdag Statsverkets

ställning icke skall nödvändiggöra ytterligare extra beskattning för detta ändamål.

Herr Lönnberg: Den fördelningsgrund, som Utskottet föreslagit för uttaxeringen af den extra bevillning, som under namn af vapenskatt Svenska Folket går att underkasta sig, är visserligen enkel i tillämpningen, men att den är fullt rättvis kan jag deremot icke medgifva. Det synes mig verkligen, som skulle Utskottet hafva bort fästa något mera afseende å de mång tusende arbetarefamiljer, der husfadren är uppskattad till en årsinkomst af 4 å 500 R:dr och hvilka redan tryckas af jemförelsevis höga utskylder till kommunen. Ilvarje liten förhöjning — vore den också blott 50 öre — är för dem dryg. Jag skulle därför gerna hafva sett, att Utskottet, för de fall, då årsinkomsten icke uppgår till 6—800 R:dr, tillstyrkt befrielse från den ifrågasatta extra bevillningen. Jag tror, att ändock skall inflyta omkring 900,000 R:dr. För Statsverket vore en sådan eftergift ganska obetydlig, men för den fattige blefve den säkerligen kärkommen. Då för öfrigt de tullförhöjningar, som blifvit beslutade, egentligen drabba den fattige, den stora förbrukande allmänheten, vore en sådan åtgärd ännu mera billig och befogad. Jag vill dock icke framställa något särskildt yrkande, då jag känner tendensen inom Kammaren att snart få slut på riksdagen och på Betänkandet samt bifalla detta sådant det är. Emellertid har jag velat uttala mina betänkligheter.

Herr O. B. Olsson: Lika med föregående talare anser jag rättvisan fordra, att äfven de personer som erlægga bevillning enligt tredje artikeln betala sin tribut till den s. k. vapenskatten. Och då man vet, att bevillningen af denna artikel för närvarande uppgår till 145,000 R:dr, blir 50 procent af denna summa icke heller en sådan obetydlighet, som man här låtit påskina. Jag instämmer därför med de talare, som framställt yrkanden i denna syftning.

Herr Ahlgren: Såsom känt är måste medel genom lån upptagas, för att under år 1868 kunna fortsätta arbetena på Nordvestra stambanan. Skulle — hvad som icke är troligt — öfverskott uppstå å de belopp, som genom vapenskatten kunna inflyta, komma dessa väl till pass för utgifter, i och för hvilkas bestridande ovisst är om förslagsvis beräknade inkomster lemna tillgång.

Uppmärksamheten har redan blifvit fästad derå, huru olämpligt det vore, att, såsom grund för vapenskatten, upptaga bevillningen efter tredje artikeln och förhöja den; hvadan jag icke behöfver derom fälla något omdöme; men då en föregående talare, om jag icke hörde orätt, ansåg denna skatt ojemnt drabba åtskillige landets innevånare, på samma gång andre blefve derifrån fria, ber jag att i Herrarnes minne få återkalla hvad här under de sednare dagarne så mycket ordats om, att de som äro fria från andra artikels bevillning, eller falla under det s. k. strecket, tillräckligen träffas af de beslutade tullförhöjningarne å sådana nödvändighetsvaror som kaffe och socker. Frågas då, om det icke är med billighet öfverensstämmande, att de, som stå *öfver* strecket, samt sålunda antagligen äro i tillfälle att utan olägenhet en eller annan riksdaler undvara, böra i förhållande

till de mindre bemedlade högre beskattning vidkännas, hvilken skatt för ett år i allt fall icke kan blifva särdeles betungande. Jag vill, då omnämndt är i hvad mån fastighetsegare af skatten betungas, anföra ett annat exempel: för en tjänsteman med 5,000 R:dr lön blir vapensskatten 25 R:dr, och en dylik afgift kan icke kännas hårdt. Denna särskilda beskattning bör för öfrigt, enligt mitt förmenande, heldre utgå på *ett* år än på *två*. I sednare fallet kunde den tilläfsventyrs blifva permanent. Dessutom anser jag, att Riksdagen bör sträfva till att, så snart möjligen ske kan, Statens inkomster och utgifter — debet och credit — gå ihop; och för att därför viina detta ändamål, anhåller jag om bifall till hvad Utskottet här föreslagit.

Herr Key: Jag ber att få erinra, att jag icke med min röst bidragit till beslutet om förhöjning i tullen å vissa artiklar, icke heller till förhöjning af bränvinstillverkningsafgiften. Men då nu så skett och fråga är om dessa besluts tillämpning genast, förefaller det mig besynnerligt, att Bevillnings-Utskottet föreslagit, att dessa tilläggsafgifter skola utgöras ensamt efter *andra* artikelns bevillning, en besynnerlighet som en annan talare förut påpekat. Jag ber att få erinra något utförligare om 1848 års Riksdags beslut. Då fattades beslut rörande förhöjning i allmänna bevillningen till ett belopp af 3,000,000 R:dr, hvilket, enligt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse N:o 241 den 22 Oktober 1848, skulle utgå med 300,000 R:dr Biko sålunda: "att i hvarje debetsedel skulle under rubrik: årligen till gäldande af 1848 års krigsrustningskostnader, utföras en sjettedel eller $16\frac{2}{3}$ procent af summan utaf all den bevillning, som på grund af första, andra och tredje artiklarne af bevillningsförordningen förut å debetsedeln blifvit de skattskyldige påförd."

Då man nu för enahanda ändamål lagt en tung börda på den stora allmänheten, som konsumerar alla de nödvändighetsvaror, hvilka drabbats af tullförhöjningarne, men derutöfver, jemte andra utvägar, äfven nödgats anlita den direkta bevillningen, allt till försonande af gamla arfsynder, hade jag hoppats, att man skulle föreslå en förhöjd bevillning äfven efter tredje artikeln. Jag erkänner visserligen, att denna förhöjning icke skulle inbringa mycket. Bevillningen enligt tredje artikeln uppgår nemligen för närvarande blott till något öfver 145,000 R:dr, och 50 procent derå utgöra således allenast omkring 75,000 R:dr; men jag anser det vara angeläget, att en *princip* blir uttalad och, om möjligt, äfven tillämpad, den nemligen att kapitalet i och genom bankerna, att lyx och nöjen genom karaktersfullmagter och spelkort få i sin mån bidraga att bära de ökade statsbördorna.

I afseende härå anhåller jag att få uppläsa några rader ur tidningen Aftonbladet af dess kände ekonomiske författare. Han yttrar bland annat följande:

"Sedan Riksdagen, såsom vi ansett vara nödvändigt, för denna gång beviljat förenämnda förhöjningar uti indirekta skatter, anse vi jemväl biligheten fordra, att, i närmaste öfverensstämmelse med Regeringens åsichter, en förhöjning må ega rum i den direkta beskattningen. Detta är så mycket angelägnare, som de stora industriela bolagen, företrädesvis bank-

bolagen,

bolagen, hvarken konsumera kaffe eller socker, och således icke sättas i tillfälle att deltaga i skatteförhöjningen.“ Det vore ju riktig skada, om icke en så vacker patriotism finge “sättas i tillfälle“ att äfven hembära fosterlandet sitt offer?

För öfrigt så, och då jag, i likhet med de ärade representanterne för Stockholm och Christianstad, är af den mening, att vapenskatten bör fördelas på två år, desto heldre som jag för min del icke kan finna, att man bör uttaxera på en gång mera än hvad som behöfves, för att icke onödigtvis lägga sten på en börda, som är alltför tung ändå, får jag förklara, att jag biträder det förslag, som dessa tvenne talare afgifvit, men påyrkar derutöfver, att för år 1868 bevillningen efter tredje artikeln förhöjes med 50 procent, och anhåller om proposition derå.

Herr Jöns Pehrsson: I likhet med föregående talare anser jag, att vapenskatten bör utgå efter både andra och tredje artikeln, under hvilken sednare bankbolag med sedelutgifningsrätt finnas upptagna. Dessa bolag, som skörda så mycken vinst, blifva helt och hållet befriade från vapenskatt, om densamma skall utgå efter blott andra artikeln. Under tredje artikeln finnes äfven Dylta bruk, som har stor tillverkning och derföre rättvisligen bör påföras vapenskatt. Lika med den siste talaren anser jag, att denna särskilda beskattning borde upptagas under två år; men om man nu i fjerde punkten efter ordet “andra“ tillägger “och tredje“ artikeln etc., så behöfves icke mer för att vinna här uttalade önskingar. Jag anhåller, att Herr Talmannen behagade härå framställa proposition.

Herr Per Nilsson från Malmöhus län: Jag finner det vara ganska ledsamt, att åtskillige af Bevillnings-Utskottets ledamöter uppträda mot förslaget i denna punkt, hvilket jag anser vara mycket rättvist. Pluraliteten inom Utskottet har, enligt min tanke, handlat mycket klokt, och jag anhåller om bifall till punkten. Emellertid får jag hos Herr Talmannen vördsamt framställa begäran om upplysning, huruvida underrättelse från Första Kammararen ingått angående dess beslut i frågan.

Med anledning af Herr Per Nilssons yttrande upplyste Herr Talmannen, att någon underrättelse om Första Kammararens beslut i förevarande fråga ännu icke hit ankommit; hvarefter vidare yttrade

Herr Friherre Liljencrantz: En ärad talare, representanten från Sundsvall, har invändt, att föredragna punkten icke borde afslås på den grund, att allmänt känt vore, det Statens behof kräfde upptagande af den föreslagna vapenskatten under nästa år. Jag beklagar, att, då denna sak skulle vara så “allmänt bekant“, den icke kommit till min kunskap. Jag har dock försökt att af personer, som hafva noggrann kannedom om ifrågavarande förhållanden, få reda på ställningen, och dervid vunnit den upplysning, att, sedan bankovinsten tagits i beräkning för att bestrida innevarande års utgifter, samt förhöjning i tull- och bränvinsbränningsafgifterna bifallits, Riksgälds-kontoret i början på nästa år har att motse penningar till betydligt större belopp än som erfordras för att bestrida utgifterna. Följden deraf blir, att Riksgälds-kontoret kommer att bedrifva

en liten diskontroll, och jag hemställer, huruvida det kan anses vara rätt och billigt, att man ur det skattdragande folkets fickor tager penningar samt tvingar Riksgälds-kontoret att utlåna dessa medel, för att icke låta dem ligga räntelösa. Då man höjt tullen med 25 procent, har jag föreslagit, att jemväl allmänna bevillningen borde under benämning vapensskatt med enahanda procent höjas. Grefve Posse har deremot anmärkt, att, om folket tål förhöjning med *fjerdedelen*, det äfven bör kunna tåla förhöjning med hälften af den i debetsedeln påförda bevillning efter andra artikeln. Detta påminner om den dagsverkare, som lassade ved på en häst, under yttrande: "tål du det vedträdet, så tål du ett till", och af sådan anledning fortsatte att lassa på så mycket, att, då hästen skulle försöka att draga, han ej kom ur fläcken. Detta argument är tillräckligt talande, och jag anhåller om bifall till det af mig och Herr Bergström gjorda förslag.

Herr Statsrådet von Ehrenheim: Då åtskillige talare här ifrågasatt, att den af Kongl. Maj:t föreslagna och af Bevillnings-Utskottet tillstyrkta särskilda beskattning under benämning "vapensskatt" skulle utgå efter både andra och tredje artikeln i bevillningsförordningen, men den Kongl. Propositionen, hvarmed Bevillnings-Utskottets förslag öfverensstämmer, icke ifrågasatt att denna särskilda beskattning må utgå efter tredje artikeln, anhåller jag att härom få yttra några ord. Man har såsom skäl för den förstnämnda meningen åberopat exempel från 1848 års riksdag, då en tillfällig bevillning för krigsrüstningars bestridande påfördes äfven tredje artikeln i bevillningsförordningen. I anledning häraf ber jag att få fästa uppmärksamhet derpå, att denna tillfälliga bevillning utgick enligt alla tre artiklarne, så att äfven den personela afgiften deraf drabbades, hvilket ingen nu ifrågasatt eller torde finna lämpligt, och att den tredje artikeln då upptog blott karaktersfullmagter. Denna artikel omfattar nu en mängd olika föremål, nemligen bevillning för frälseegendomar, post- och lots-hemman, rättighet till skogsfång å allu änningar, enskilda bankers sedel-utgifningsrätt, Dylta bruks tillverkningar, af utländske handlande och handelsexpediter, utländingar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar, gåfva, testamente, fideikommiss, arf och fynd, för spelkort, tidningar och periodiska skrifter samt karaktersfullmagter. Dessa sinus emellan så olika beskattningar hafva alla det gemensamt, att de äro undantagsbevillningar eller innefatta en afvikelse från den för öfrigt i bevillningsförordningen erkända grundsatsen, att hvarje skattdragande bör betala bevillning till Staten i förhållande till sina inkomster. Och häruti ligger, efter min uppfattning, skälet, att man icke bör på dem tillämpa en af finansiela skäl för en gång pålagd skatt, som man icke har för afsigt att låta fortfara. Hvad särskildt beträffar enskilda banker med sedel-utgifningsrätt, så träffas de af vapensskatten genom utgörande af bevillning efter andra artikeln, och blifva således icke lottlösa vid den förhöjda beskattningen.

Sedan det under den sålunda fortsatta öfverläggningen inkomna protokollsutdraget rörande Första Kammarrens i frågan fattade beslut blifvit anmaldt och uppläst, yttrade dernäst

Herr von Troil:

Herr Key: Jag begärde ordet endast för att bemöta den talare, som näst före den siste yttrade sig. Han anförde, hurusom under tredje artikeln i bevillningsstadgan uppräknas en mängd poster, hvilka, efter den ärade talarens förmenande, ej utgjorde lämpliga föremål för den slags beskattning, hvarom nu är fråga. Det är en gammal praxis i Sverige, att sådana beskattningsföremål, som äro svåra att åtkomma, lemnas fria, under det man i beskattningsväg håller efter dem, som äro lättast att få reda på. Det är vida beqvämare och lättare att i sådant afseende lassa på bondens oxvagn än kapitalistens phaeton. Det anmärktes vidare af samme talare — och jag anser detta yttrande så mycket märkligare som denne talare tillika är en af Konungens rådgifvare — att de enskilda bankerna äfven efter andra artikeln erlägga bevilling och komma att utgöra vapenskatt samt att detta kunde vara tillräckligt. Jag lyser icke alldeles samma ömhet om dem, eller rättare, jag tror att de icke behöfva någon dylik. De reda sig nog densamma förutan. Efter andra artikeln betala bankerna, som bekant är, 1 procent bevilling å den beräknade vinsten. Det högsta belopp någon af dem erlagt för år 1865 var 4,347 R:dr 54 öre r:mt.

Utom denna beskattning kunna bankerna ganska väl tåla vid en förhöjning i deras bevilling efter tredje artikeln med 50 procent, så att de i stället för 2 R:dr per mille komma att utgöra 3 R:dr per mille för högsta beloppet af deras på en gång utelöpande sedlar.

Jag tror, att vi representanter böra noga se till, att icke hemmavarande kommittenter få skälig anledning säga, att de förhöjda skatter Riksdagen beslutat träffa egentligen lifsförnödenheterna och drabba de fattigare klasserna hårdast, under det att vi visat oss alltför skonsamma och måna om lyckligare lotade samhällsmedlemmar och deras förehafvanden. Jag tror, att vi böra undvika att genom våra beskattningslagar gifva arbetaren ökad anledning till en i öfrigt lättväckt afund öfver de rikares lyx. Om än en jemförelse i allmänhet kämnes honom bitter, må han icke dertill få densamma uppblandad med den sorts bitterhet, som uppkommer af ovilja öfver lidna orättvisor. Vi här i främsta rummet, det Svenska Folkets representanter, böra noga taga i öfvervägande, om vi ega rätt att befria den menliga fåfången från äfven sin gård i form af skatteförhöjning å karaktersfullagter, och om icke billigheten kräfver att sällskapsnöjerna, genom ökad stämpelafgift å kortpenningar, lika väl som det tunga, det dagsläpande arbetet, få deltaga i dessa utgifter. För min del kan jag ej annat än finna det orättvisi, att beskattningsföremålen under tredje artikeln icke blifva i samma mån belagda med högre afgifter som de under den andra, och yrkar följaktligen, att den bevilling, som under benämningen "vapenskatt" kommer att utgå, må äfven utgöras efter tredje artikeln i bevillningsförordningen.

Herr Friherre Alströmer: Jag vill ej bestrida rigtigheten af den siste talarens resonnementer, då fråga än om ständigt utgående skatter, men då den beskattning, hvarom i denna punkt förmåles, är af en tillfällig och öfvergående beskaffenhet och skall utgöras blott för en gång,

har Utskottet ansett det icke vara skäl att lägga beviljning äfven på tredje artikeln, så mycket mindre som det obestriddigen gifves flera poster bland de i tredje artikeln uppräknade, som ej äro lämpliga föremål för en beskattning af detta slag. Då det ej syntes vara skäl att göra skilnad emellan de olika beskattningsföremålen inom denna artikel, inskränkte sig Utskottet att föreslå beviljningens utgörande efter endast andra artikeln, i den förhoppning att Svenska Folket gerna skulle ensamt bära den beskattning, som afser dess beväpnung och försvar.

Herr Ridderstad: Jag inser ganska väl, att hvarje ord, som innebär ett klander öfver den beslutade förhöjningen i skatterna, nu är utan ändamål, och jag borde därför kanske iakttaga helt och hållet tystnad, men då det, enligt min uppfattning af representantkallet, är en skyldighet mot det allmänna, att representanten gifver sina åsikter till känna i sådana för hela landet betydelsefulla beslut som dem angående ökad beskattning, tager jag mig deraf anledning afgifva den förklaring, att, då Kammarerna för två dagar sedan behandlade och afgjorde det så kallade Finans-betänkandet, jag ej med min röst medverkade till de beslut, hvori Kammarerna då stadnade. Då liksom nu reserverade jag mig emot den förökade beskattningen och kan ej annat än djupt beklaga densamma. Många år har jag varit representant, men jag måste bekänna, att jag ej återvänt från Riksdagen under sådana förhållanden, som nu måste blifva händelsen, eller efter det folkets skatter i alla möjliga riktningar blifvit förhöjda. Det är i sanning med sorg och beklämdt hjerta jag nu måste återse mina hemmavarande kommittenter och för dem göra den svåra bekännelsen, att Riksdagen pålagt folket betydligt ökade skattebördor. Låt vara att de kunna synas vara af behovet påkallade, men vi hafva hört många röster höja sig för andra utvägar att fylla Statens behof än medelst skatteförhöjningar, särdeles som den statsbrist som är anledningen dertill tillkommit i och för jernvägarne, dem man hittills ansett böra byggas med upplånade medel och ej med den närvarande generationens besparingar och skatter. Om vi fasthållit denna grundsats och fortgått på den sålunda hittills beträdda vägen, hade vi, efter min öfvertygelse, bättre uppfyllt vår pligt såsom representanter, än nu är händelsen.

Sedan majoriteten beslutat dessa skatteförhöjningar, må den ock afgöra, huru de böra fördelas. Jag måste buga mig för denna majoritets beslut, men min egen ställning bjuder mig att deremot reservera mig, aldrast som jag är djupt öfvertygad derom, att tidpunkten därför — n. b. för skatternas förhöjning — är den mest olämpliga, man någonsin kunde välja. Vid voteringen om den nu ifrågavarande punkten, skall jag icke underlåta att i urnan nedlägga mitt nej.

Häruti instämde Herr *Matts Pehrsson*.

Herr Rönblad: Då nu all inkomst af arbete och kapital, hvarom talas i andra artikeln, är föreslagen att beskattas, vet jag icke hvarför de under tredje artikeln förekommande beskattningsföremål skola vara från den ifrågavarande särskilda beviljningen befriade t. ex. de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt. Måne de som sofva sig till penningar skola undslippa

den beskattning, som de arbetande äro underkastade? För min del anser jag det högst orätt att sedelutgifningsrätten finge åtnjuta en dylik befräelse. Likaledes vet jag icke hvarföre dessa handelsexpediter, som öfversvämma landet såsom Egyptens gräshoppor, skola undgå denna beskattning. För min del yrkar jag på det lifligaste, att bankernas sedelutgifningsrätt och handelsexpediterna må drabbas af denna beskattning i samma förhållande som är föreslaget i afseende på den andra artikeln.

Herr Widell: En ledamot i Kammarens vestra del — (jag skulle tro att detta sätt att uttrycka sig är fullkomligt parlamentariskt) — har i anledning af den nu föreslagna vapenskatten beskärmat sig öfver att han måste med sorg återvända till sina kommittenter och för dem göra bekännelsen om ökade skatter, som Riksdagen pålagt folket. Jag har tvärtom anledning tro att kommittenterne vid vår hemkomst komma att skyldra gevär för oss, för det att vi satt vapen i händerna på dem. Att, såsom flere yttrat, taga bevilning härtill äfven efter tredje artikeln, förslår så litet i pungen, och jag tycker dessutom att vi, som skatta efter andra artikeln, gerna kunna ensamma taga ännu på oss att bidra till arméens beväpning.

Öfverläggningen var slutad. Sedan Herr Talmannen redogjort för de derunder framställda olika yrkanden samt å dessa yrkanden, hvart efter annat, framställt propositioner, blef då härtill svarades med så väl ja som nej och omröstning begärdes samt jemväl med afseende å kontrapositionens bestämmande votering äskades, först uppsatt, justerad och anslagen en så lydande voteringsproposition:

Den, som till kontraposition i hufvudvoteringen öfver fjerde punkten af Bevilnings-Utskottets Betänkande N:o 26 antager det vid samma Betänkande fogade, af Herr Friherre Liljencrantz och Herr Bergström afgifna ändringsförslag,

röstar ja;

Den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, är till kontraposition antaget nyssberörda ändringsförslag, med den förändring deri att de i samma förslag på tvenne ställen förekommande orden "andra artikeln" utbytas mot orden "andra och tredje artiklarne".

Omröstningen utvisade 61 ja mot 90 nej; i följd hvaraf det i nejpropositionen intagna förslag var antaget till kontra-proposition i hufvudvoteringen, hvilken derefter företogs enligt följande af Kammarern godkända voteringsproposition:

Den, som bifaller hvad Bevilnings-Utskottet hemställt i fjerde punkten af dess Betänkande N:o 26,

röstar ja;

Den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, har Kammarern med afslag å Utskottets hemställda antagit det vid Betänkandet fogade, af Herr Friherre Liljencrantz och Herr Bergström afgifna förslag, med den förändring deri att de i samma för-

slag på tvenne ställen förekommande orden "andra artikeln" utbytas mot orden "andra och tredje artiklarne".

Denna omröstning utföll med 103 ja emot 60 nej; i följd hvaraf Kammaren bifallit Utskottets under denna punkt gjorda hemställan.

Utskottets å sid. 4 gjorda hemställanden.
Biföllos.

§ 3.

Föredrogs och bitölls Stats-Utskottets Memorial N:o 101, angående den upprättade nya Riksstaten.

§ 4.

Företogs ånyo till handläggning Lag-Utskottets Memorial N:o 83, i anledning af återremiss af Utskottets Utlåtande N:o 77, rörande väckt motion om ändring i gällande grufvestadga.

Herr Ola Jönsson: Då den återremiss af förevarande ärende, som af Kammaren en gång beslutats, icke föranlett något annat Utlåtande från Lag-Utskottet än det nu föredragna, så läser intet annat i saken vara att åtgöra än att fatta beslut. Och ehuru lifligt intresserad jag är för dessa nya grufföretag, så kan jag i frågans nuvarande skick icke yrka annat än afslag. Jag vill nemligen ej bifalla de delar af Betänkandet, som röra utmål vid stenkolsgrufvorna eller som bestämma tiden, inom hvilken inmutare skall hafva påbörjat grufvearbete, enär dessa delar synas mig allt för mycket ingripa i jordegande-rätten. Deremot biträder jag den del af Betänkandet, som handlar om rättigheten att inmuta brandskiffer och andra kolhaltiga bergarter samt lager af leror, emedan denna rättighet för inmutaren utgör en fördel, hvarförutan sjelfva kolgrufveföretaget svårligen skulle bära sig, samt den å andra sidan ej länder jordegaren till ringaste men.

Då jag emellertid, på sätt jag här i korthet antydt, icke kan bifalla Utlåtandet i dess helhet, så måste jag begära proposition på afslag af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 77.

Herr Rosenberg: Jag tror, att det icke är välbetänkt af den siste talaren att yrka afslag, då det just för hans hemort skulle vara af särdeles vigt att bestämda stadganden rörande kolgrufveinmutningen förefunnos. Då det likväl nu är Riksdagens elfte timme, samt det icke har någon utsigt för sig att denna Kammare skall ändra sin åsigt, utan Kamrarne alltså komma att stadna i olika beslut, läser hela saken förfalla. För min del yrkade jag sista gången den förevar bifall till Lag-Utskottets Utlåtande, och ehuru jag väl vet, att det gagnar till föga, så må jag väl fortsätta med detta yrkande, och alltså begära proposition på bifall till Lag-Utskottets Utlåtande N:o 77.

Herr Björck:

Öfverläggningen var slutad; och blef Utskottets i dess Utlåtande N:o 77 gjorda hemställan af Kammaren afslagen.

§ 5.

Herr Talmannen tillkännagaf, att, enligt honom tillhandakommen skrifvelse från Hans Maj:t Konungens tjenstförrättande Öfverste-kammarherre, ankomma i morgon Onsdag, den 15 dennes, klockan half sju eftermiddagen till Kammarens samlingsrum tvenne Hans Maj:t Konungens Öfverste-kammarjunkare för att, enligt det för riksdagens avslutande utfärdade ceremoniel, inbjuda Kammarens ledamöter att följande dagen bevista gudstjensten i Storkyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

§ 6.

Anmälades och bordlades första gången:
 Första Kammarens protokollsutdrag N:o 284, rörande Andra Kammarens Enskilda Utskotts Betänkande N:o 43;
 Stats-Utskottets Memorial N:is 99, 100, 102 och 103.
 Lag-Utskottets N:is 84—86.

§ 7.

Föredrogos och godkändes följande af Kansli-deputerade afgifna förslag till §§ i Riksdagsbeslutet, nemligen:
 N:o 19, angående hvilande grundlagsförslag;
 N:o 20, om befrielse för nämndemän från vissa dem åliggande tjenstbarheter;
 N:o 21, om förändrad lydelse af vittneseden;
 N:o 22, rörande åtgärder till domstols-arkivens bevarande;
 N:o 23, i fråga om förhöjning i afgiftsrestitutionen vid utförsel af bränvin till utrikes ort;
 N:o 24, om åtgärder till utöfvande af kontroll å afverkningen af Kronans skogar i Norrland; och
 N:o 25, slutmeningen i Riksdagsbeslutet.
 Sammanträdet afslöts kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m.

In fidem
H. Husberg.